

ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ, ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑ. Η ΒΑΘΥΤΕΡΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ (του Γιάννη Ζήση)

✘ Η συνείδηση αναδείχθηκε ως αναίρεση, ως αντιστάθμιση του τραγικού κύκλου στον κόσμο της μορφής, ως αυτοποίηση, ως οντοποίηση και ως εσωτερίκευση και υπερβατικοποίηση ακόμη και ως νους που εκφράζει την αυτοϋπερβατικότητα της συνείδησης, και ως λογική και ως λόγος απελευθέρωσης απέναντι στην ανάγκη της να χρησιμοποιήσει ονειρικές ανιμιστικές παραστάσεις – παρηγορητικά και στην καθήλωσή της, στον ναρκισσισμό, τη γοητεία του και τη χωριστικότητά του.

Ταυτόχρονα όμως η συνείδηση είναι ομολογιακή -ακόμη και ως λόγος ή λογική- υπό την έννοια της εσωτερικής ομολογίας μιας πίστης και ως πίστη υφίσταται και η λογική. Αυτή μπορεί να είναι είτε η ομολογία ενός εφημέριου της Σαβοΐας στον Αιμίλιο του Ρουσσώ, [1] είτε είναι ένα Credo στη «Μεγάλη Λειτουργία» ή Missa Solemnis [2] του Μπετόβεν, αυτήν την «ακτινοβόλο και φοβερή γιόγκα» όπως την χαρακτήρισε ο Ρομαίν Ρολλάν, όπως θα έπρεπε να είναι κάθε δημιουργία – και όχι μόνο η Μπετοβενική- για τον βίο και το νόημα του ανθρώπου. Τελικά, ο ομολογιακός και υπερβατικός χαρακτήρας της συνείδησης αναπτύσσεται σε όλες τις όψεις, σε όλα τα χρώματα και τις ακτίνες της έκφρασης της.

<https://youtu.be/-uSME7Bv4JE?t=8>

Ο ομολογιακός χαρακτήρας της συνείδησης

Ο ομολογιακός χαρακτήρας της συνείδησης σημαίνει την αναφορά στο υποκείμενο και στο φαντασιακό και την αναγνώριση του δημιουργικού της ρόλου. Πάνω από όλα σημαίνει την αναγνώριση υπό την έννοια -που θα τοποθετούσε ο Γουάϊνχεντ αλλά και ο Λάιμπνιτς- της *πραγματικότητας του όντος μέσα μας και στον κόσμο με όρους άρνησης του μηδενισμού* ή καλύτερα του αρνητικού μηδενισμού και μηχανικισμού ή υλισμού. Σημαίνει την αναγνώριση του *σύνθετου ακέραιου όντος* όπως έλεγε ο Λάιμπνιτς και της *υπαρκτής οντότητας* όπως λέει ο Γουάϊνχεντ σε μια κοινωνία όπου η πραγματικότητα είναι θεμελιακά οργανική και όχι ως εποικοδόμημα, όπου είναι θεμελιακά εξελικτική και υπερβατική και όχι ως μηδενιστική, μηχανιστική και ματεριαλιστική ανακύκλωση.

Η συνείδηση μας λοιπόν είναι αναιρετική, υπερβατική και ομολογιακή και υπό την έννοια αυτή είναι ασυμφιλίωτη με ένα πνευματικό θάνατο αλλά συμφυής με τον θάνατο της μορφής ως μέρος της εξελικτικής αφαιρετικής και πνευματικής διαδικασίας της εξέλιξης. Σε μια οργανική αιτιότητα, υπό την έννοια της *πολύχρωμης ομολογίας* μπορούν να συναντηθούν το ρομαντικό και το ανθρωπιστικό πνεύμα της δημιουργικής αισθητικής ενός Μπετόβεν, ενός Μιχαήλ Άγγελου, ενός Δομίνικου, με το πνεύμα ενός Αϊνστάιν, ενός Αβραάμ Λίνκολν, ενός Χούσερλ, ενός Φραγκίσκου της Ασίζης, ενός Καμπέρ και ενός Ραμακρίσνα, ακόμη και με μια μεταρσίωση του πλούτου σε νόημα, έστω και ως μεταμέλεια τύπου Κάρνεγκι, η ακόμη μιας Όπρα Ουίμφρευ, που επιχειρεί επικοινωνιακά και ανθρωπιστικά και μετουσιώνει ατελώς εν μέρει τον πλούτο της και τη διασημότητά της σε προοδευτική υπηρεσία του κοινού καλού παρά το γεγονός ότι λειτουργεί σε ένα πλαίσιο κοινωνίας του θεάματος, σε ένα αγοραίο πλαίσιο.

Υπάρχει μια πολιτισμική και ηθική υπεραξία, όχι ηθικολογική, όχι ηθικιστική φονταμενταλιστικά. Σίγουρα βέβαια τέτοιοι ρόλοι που ισορροπούν στην αγορά πρέπει να είναι σε εγρήγορη για βαθύτερες και πιο ολοκληρωτικές ανάγκες, για πράξεις θυσίας, ολοκληρωμένης παραδειγματικότητας και υπέρβασης για να μην καθηλώνεται η λειτουργία τους και η επωνυμία τους στο ειδωλικό πεδίο, γιατί πρωταρχικά ενώ λειτουργούν και υπηρετούν μέσω εξωτερικών σχέσεων όπως θα έλεγε ο Γουάινχεντ η πραγματικότητα είναι η *πραγματικότητα των εσωτερικών σχέσεων μεταξύ όντων, και αυτές αρέσκονται στο ινκόγκνιτο.*

Η Χριστική ομολογία, αυτός ο ύμνος έξαρσης, μεταρσίωσης του ανθρώπου στο πνεύμα -μ' όλη την πολυμορφία και τη σύνθεσή του στην ιστορία, τα πρόσωπα και τις δημιουργικές ιστορικές ομάδες και στην ιεραρχικότητα του ανθρωπίνου πνεύματος- είναι μια ομολογία που δεν πρέπει να σταματήσει αλλά πρέπει να ολοκληρωθεί σε ένα επόμενο βήμα πιο οικουμενικό και ανοικτό σε σύνθεση.

Η οργανική μεταφυσική του Γουάινχεντ, η υπερβατική φαινομενολογία, η υποκειμενολογία του Χούσερλ και ο συστημικός ισομορφισμός του *Μπερταλάνφι*, η συγχρονότητα και η μη τοπικότητα ως κοσμικός ιστός του Γιουνγκ [3] ή το Ακασικό πεδίο του Λάζλοου, [4] αποτελούν βασικό στοιχείο του πυρήνα της θεμελιακότητας της συνείδησής μας και της σχέσης της με την πραγματικότητα. Δεν χρειάζεται να ενοχοποιήσουμε τον ομολογιακό χαρακτήρα μας με οικονομικές ή γνωσιολογικές στενότητες και απαγορεύσεις. Ο εσωτερισμός της συνείδησης είναι θεμελιώδης και είναι το σημείο σύνθεσης όλου του πνευματικού κινήματος στον πολιτισμό, στην ιστορία και στην εξέλιξη αλλά πάντα τίθεται υπό το κριτήριο της απελευθέρωσής του από τις ζωικές ή αντανακλαστικές ειδωλοποιήσεις που απηχούν την υπανάπτυξη της συνείδησης ως χωριστικότητα ή ως αντίληψη χωριστικότητας στον εαυτό και στην ελευθερία ως ατομισμό και ιδιοτέλεια, έστω και με το άλλοθι της επιβίωσης. Η ομολογία πρέπει να εξελιχθεί ως μια παραίτηση, ως μια απελευθερωτική ασκητική, ως απελευθερωμένη και απελευθερωτική σύνθεση.

Και το κρίσιμο θέμα είναι να μετουσιώσουμε όλους τους θεατρικούς πόρους και ως θεατρικό πόρο θα θεωρήσουμε και τον πλούτο, όπως και το θέαμα σε απελευθερωτική οντολογία αυτοπραγμάτωσης, σε αμεσότητα και πνεύμα ολότητας, σε πλήρη ομολογία προοδευτική και αποκαλυπτική.

Αναφορές:

[1] Ρουσσώ Ζαν Ζακ, 2006, Αιμίλιος, εκδόσεις ΠΛΕΘΡΟΝ, τόμος β'

[2] Βλέπε σχετικό βίντεο Beethoven – Missa Solemnis (D-Dur, opus 123) Kyrie // <http://www.youtube.com/watch?v=-uSME7Bv4JE>

[3] Γιούνγκ Κάρλ, Συγχρονικότητα, εκδόσεις ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ

[4] Laszlo Ervin, 2008, Η νέα επιστήμη και το ακασικό πεδίο, εκδόσεις ΑΡΧΕΤΥΠΟ

Γιάννης Ζήσης, Συγγραφέας

Μέλος της γραμματείας της ΜΚΟ Σόλων

ioanzisis@solon.org.gr

17 Αυγούστου 2010